

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közlemé-
nyei, iránycikkék, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

HIVATALOS ROVAT.

RENDELET

A' törvényhatóságok előljáróihoz.

A' polgári legistentelenebb lázadás vakmerő dühe ezer szerencsétlen polgárokat lakjaiktól távol üldözött, többek hajlékait felégetve, őket földön futokká tette, megint ezeket meggyilkolt, és így a' termő földek gazda és kéz nélkül maradták; a' hadjárat és dúlás sok élelmet felemészte, az éhség a' küszöbön áll, 's jövődő békövetkezte anynyival bizonyosabb, mentől több termő föld marad parlagban. Az álladalom feladatának érzi polgárait a' véginségtől kitelhetőleg megóvni, vagy annak enyhítésére a' lehető czélszerű módokat felhasználni, annál is inkább pedig, mint-hogy a' szorongatott polgárok ily esetben az álladalomra függesztik szemeiket.

Ugyanazért, hogy e' feladat megközelítések, ezennel rendelem a' törvényhatóságok előljáróinak, miszerint a' gazda és kéz nélkül maradt termő földeket, vegyék felügyeletök alá, szántassák, vettessék és miveltessék meg az álladalom költségén, az álladalom számára ugyan, de korántsem a' végett, hogy az így gyüendő termenyből nyeréskedést üzen az álladalom, hanem azon idves nézetből, hogy abból majd az inségekkel küszködő polgároknak kellő segély nyujtassék, e' mellett azonban a' tulajdonosi jog nem sértethetvén, az illetőknek aránylagos kártérítés fog adatni.

A' czél szentségében csak a' rossz lélek kételkedhetik.

A' jó keblű előljáróknak hazafiságától várom, a' haza és nép nevében lelkökre kötöm, hogy a' tiszta szándéku álladalmat e' boldogító célja megközelítésében buzgón segítendik; 's ez által e' közjöllétre hatósan közremunkálандanak, a' czélszerű módokat feltalálандják, alkalmas jó indulatu egyének által kívánt sikert eszközözendenek, mert itt igazán csak a' siker fog kielégíteni. Isten úgy fogja az illetőket megáldani 's a' nép, melyet boldogítanak 's mely ellenörködik, úgy

fogja hálás elismeréssel jutalmazni, a' mint e' szent ügyben lelkiismerettel járандanak el.

Kolozsvárt, apr. 15. 1849.

Országos th. biztos,
Csány László.

A' n. enyedi szerencsétlen menekültek felségelésére a' n. váradi nyugdíjas törzs és főtiszt urak, Cserey alezredes ur által 27 huszanhét ezüst rftokat, a' biharmegyei nemzeti casino tagjai és más ottani derék honfiak pedig Balogh István százados és hadm. főparancsnoksági segéd ur által 112 száz tizenkét ezüst rftokat küldöttek be rendelkezésem alá, melyeket is én, a' kitüzött célra fordítás végett, az álladalmi pénztárba betétttem. Fogadják az emberbaráti szeretettől lángoló kegyes jóltévők a' haza és emberiség nevében szives köszönetemet.

Kolozsvárt april 16-án 1849.

Országos teljhatalmu kormánybiztos.

Csány László.

— A' szilágy-somlyói hölgyek is enyhítő ohajtván sebesült honvédeink szenvedéseit, számukra következő igen becses ajándokokat küldöttek: Vallj Julia kisasz. 1 pár ing, 1 pár lábravaló, 12 fáslit, 2 párnahaj, 4 font tépést; Mártonfi Istvánnó 4 font tépést; Mártonfi Mari 4 font tépést, 2 inget és 2 lábravalót; Izsák Kati és Eliz 4 font tépést; Török Anna 2 font tépést; Ipról egy névtelen 2 inget, 2 lábravalót és 2 font tépést.

Kiknek is részvétükért legszivesebb há'ánkat nyilvánítjuk

a' magyar katonai kolozsvári főkörhaz.

Keller R.

körhaz parancs. százados.

Nem hivatalos rész.

Kolozsvár, apr. 15. A' Honvéd 88-ik számában megjelent felszólítás által figyelmeztetve, alkalmat veszünk e' tárgy körüli nézeteinket

kijelenteni, három rövid kérdésre szorítva fejtegetésünket. 1-ső kérdés: mi az oka, hogy dacára annak, miként sok bitang elődött áldott földünkben, még sincs éhség eddigelé hazánkban? 2-ik kérdés: melyek az okok, melyek az éhséget elő fogják idézni, 's mely esetre fog az éhség előállani? 3-ik kérdés: ily körülmények között mit kell tenni, hogy az éhség borzasztó következményeitől meneküljünk?

A' mi illeti az első kérdést, a' tapasztalás arról győz meg, hogy Erdély 's Magyarország békés időkben annyit szokott teremteni, miként természetmányaiból a' szomszéd tartományoknak is juttathatott. Jelesen a' mult 1847- és 1848-ik évek természetmánya oly bővségben diszlettek, hogy azokból nem csak mi élhettünk, hanem a' szomszéd tartományoknak is juthatott volna, mert a' gazdaság normalis állapotban lévén, mind az 1847-ik évi őszi, mind az 1848-ik évi tavaszi vetések maga rendén megérettettek, minék a' lett eredménye, hogy gabonánk, borunk elég volt, sőt a' közlekedés 's minden üzérkedés megszüntével, a' felesleges termékek nem vitethetvén ki az országból, ben maradtak. Ebből lehet kimagyarázni azt, hogy noha sok fogyasztás történt az országban, mégis az éhség rémitő időszaka még nem köszöntött bé. De minden, ki csak valamenynyire tud előrelátni, sejteti az éhségnek távulból feltűnő 's kínos halállal ijesztő rémképét; 's hogy nem sokára annak hideg karjai közsé fogunk omlani, kétségtelenül megtetszik a' 2-ik kérdésre adandó egyszerű, de igen természetes feleletünk-ből. A' békövetkezett zavargás a' rendes állapotban folyani szokott földmívelést annyira meggátolta, hogy mult 1848-ik év őszen igen kevés őszi vetés tételhetett meg; Erdély nagy részében a' birtokosság legyilkoltatván, más része mindenét elhagyva, lakától meszsze keresvén menedéket, úgy hogy egész uradalmak vannak, melyekben egy szem őszi vetés sincs. Tavaszi vetéssel kellene tehát az őszi vetés hiányát pótolni; de boldog isten! már mindjárt eltelve a' tavaszi vetés ideje, 's nézzünk körül a' megyékben, jelesen a' szerencsétlen feldult, legázolt, legyilkolt Alsófehérme gyében, 's egész határokat látunk szántatlan, vetetlen. Ha némely, ki tudja mi által vezérlett egyének szava után indulunk, azt kellene hinnünk, hogy Alsófehérben is már csendesség, bátorság 's minden a' szokott kerékvágásban van; de ne csaljuk meg magunkat 's másokat, mert ez a' tetszőleges csendesség nem a' lecsilapult kedélyek csendessége, hanem részint a' félelem, nagyobb részint pedig a' titkos boszut forraló, és csak kedvező alkalmat leső szenvedélyes kebel csendessége: azért ne bizzuk el magunkat az ily csendességgeli önámítással, ha csak újabb véráldozatokkal nem kívánjuk az elhullott áldozatok

számát szaporítani. *) De különben is némely vidékeken a' földmívelőknek nagy része nem szánt, nem vét, mert azt hitette el magával, hogy munkája gyümölcsét nem ő szedi le, **) másutt jelesen hol magyar katonaság van közel őrizeten, az oláh lakosság mindenestől a' havasokra 's erdőkre vonta magát, 's ilyen helyeken a' földek mind parlagban maradtak: adjuk még a' fen elősoroltakhoz azt, hogy az 1848-ik évi termés nagy része részint a' császári könnyű lovasság és oláh csordák által elgázoltattak, részint az utolsók által asztagokban és kasokban felégettettek és feldulat-tak: nem kell igen nagy belátó ész arra, hogy ily körülmények között az éhségnek multhatatlanni előállítását előre ne lássa az ember. Azért

3-or ezen iszonyu rosznak ha nem egészszeni megakadályoztatása, de legalább annak enyhítése végett a' következő intézkedések megtételét látnók szükségeseknek: a' gabonatarak felállítására és megtöltésére, bölcs kormányunk által már a' mint tudjuk, elrendeltetvén, erről nem szólunk. Hanem a' körülmények sürgetőségéhez képest szükségesnek vélnők.

1) Hogy a' földnépe ott, hol falvaiból még ki nem költözött szorítottassék arra, miként a' kormány által meghatározandó bér mellett, a' parlagban maradt szántóföldeket megszántva, a' birtokos által adandó töröküzával vesse bé 's az ilyen töröküzával bévetett földeket, a' szőlőkkel együtt művelje meg. Előre látjuk, mint felzudulnak azok, kik ez által a' szabadság, egyenlőség és testvériség elveit megtagadtatni képzelik. De mi azt hiszük, hogy ez által a' magyar új alkotmány alapelvei meggyengítve nem lesznek, egyfelől azért, mert ha joga van az állodalomnak száz éves birtok és saját viszonyokat egy tollvonással megváltoztatni, a' nélkül, hogy a' kárt szenvedett tulajdonosok mind ez óráig kármentesítették volna, miért csak ugyan a' birtokosoknak legnagyobb része nem békétlenkedik, mert látja, hogy a' szeretett haza igényei súlyosabbak, még pedig úgy annyira nem békétlenkedik, hogy kész életét 's mindent a' mi előtte kedves, a' haza oltárán feláldozni: úgy joga van azon népfajt, melyet a' magyar mind azon jótékonyaságokkal, melyekkel

*) Bocsánat uraim, de e' részben annyira nem vagyunk önökkel egy értelemben, mikép felhiva érezzük magunkat egy közelebbi alkalommal megróni azon vétkekes balgaságot, miszerint igen sokan lakhelyeikről elmenekült véreink közül, vagy alaptalan félelemből, vagy természetes idegenségből még most is kerülik lakhelyeiket; inkább sok nélkülözés közt gédelegve városokon 's a' hol lehet, mintsem dolgaik rendbehhozásához 's gazdaságukhoz látnának. Mások meg, kik visszatérnek ősi fészkeikbe, nem azt cselekszük, a' mit jelen viszonyaink közt az eszélyesség parancsol. De ezekről egy más alkalommal.

S z e r k.

**) Elég szerencsétlen gondolat, mely keservesen fogja magát megakoltatni.

S z e r k.

a' magyar bir, nagylelküleg megajándékozott 's mely az érdemlett hála helyett, joltévője végképeni gyökeres kiirtására esküdött meg, arra szorítani, hogy az ő hálátlan zavargása 's fellázadása miatt miveletlenül maradt földeket, meghatározott illő bér mellett, mivelje meg; anynyival szükségesebbnek és mulhatatlan teendőnek vélnők másfelől ezen intézkedést, mivel ha kényszerítőleg nem lép fel a' kormány e' tárgyban, az ország nagy részének parlagbani hagyásával több évekre kiterjedő inség és éhségnek lesz az ország martaléka. Mi azon meggyőződésben vagyunk, hogy ezen rendszabályokkal 's intézkedéssel a' fenyegetve közelgő nyomor némi részben enyhíttetni fog; de nem vagyunk oly merészek, hogy hiedelmünk csalhatatlanságát bár mi kevés részben is követelnők, azért ha ezen javaslatunk a' közvéleményben nem verhetne gyökeret, másik e' tárgyra vonatkozó javaslatunk az volna: hogy mind azon helységekben, melyeknek lakói vagy a' lázadásban szerfeletti részvételt bélyegezték meg magokat, vagy most is folytonos lázadásban és magyar ellenes állásban vagynak 's a' jó ügy előre haladását kárhuzatos ellenszegülésekkel hátráltatják, vagy lakhelyeikről eltávoztak, telepíttessenek székely vagy más olyan népfajbeliek, kikről föl lehet tenni, hogy a' magyar nagylelkűségét nem fogják kebelben melengetett kigyóként, hálátlansággal visszafizetni. Ezen el nem mulasztható czélszerű intézkedésnek, az az üdvös eredménye lenne, véleményünk szerint, hogy a' földészeknek azon része, mely csak félelemből távozott el, 's mely a' magyar igazságosság felől meggyőződheték, elhagyott lakába visszatérne, azon része helyett pedig, mely undok hálátlanság vétkébe merült, más telepíttetvén, jelenleg a' föld megmivelésével, a' közelgető vést hárintaná el 's jövőre pedig egy munkás oly néposztály sarjadznék fel, mely a' köz édes anya, szeretett hazánk felvirágzásában jelentékeny tényező lenne. Többen.

Örömünkre szolgál, miszerint t. országos főbiztosunk, fennebb közlött rendeleténél fogva, e' tárgyban már intézkedett. Ohajjuk, hogy rendeletét a' teljesítés stadiumaiban siker kövesse.

Szerk.

Besztercze, apr. 14. Hogy a' mult időkben mennyi keserűség éré a' magyar, de különösen a' székely katonát, és hogy a' már jelen derüi, egy magas jövőről biztosító reményt sugározni elég képesek: szolgáljon ez alább írt sorok tartalma, tanubizonyságul.

Gyergyó-alfalusi Gergely Mihály 1811-en a' csiki határőrszékelyek közé bésoroztatván, az akkori csaták őt hat hétre őrmesterré emelék Lincz-

ben. És azon időtől fogva 13 évig őrmestereskedett, számtalan újból és újbóli elmellőzéseknél különösen horvát cs. tisztcenzek által kitéve. 13 hosszu évek keserves napjainak eltelté után végre tiszt lett, de azért emelék csak is oda, hogy újabb boszszantásokkal nyugalomba kényszerítsék miután 1½ évig tiszteskedett. 'S még csak anynyit jegyzek meg multjából, hogy a' harcmezőn 2 érdemjelt nyert; de minék fényét setéten elárnyékolja a' kebel nemessége, mely őt, a' meghajlott ősz fűrtü aggastyánt, a' hazáért nemesen érezni, annak szabadságáért harcolni fölhívá. E' férfiú vezérlé ki Gyergyóból Alfalu népeit Agyagfalvára. E' férfiú tartá fen Mikó Mihálylyal a' jobb gondolkozást Alfalu lakósiban. Csik, Gyergyó december-januári napjaiban, melyért Beczmannalezredes, miúmondá, az akkor megszökött Dorschner parancsából börtönbe csukva tartá; honnan kiszabadulván első kötött kardot februarban és az első székely 1-ső honvéd zászlóaljjal ki is jött. Jelenleg pedig egy levelet kapott őrnagyától, melyet felmutatni jelenünk érdekében, hol az érdem szépen kezd méltányoltatni, czélszerűnek vélek. A' levél így hangzik:

„Öreg barátom, százados ur!

A' minék régen meg kell vala történni, csak is most létesült; de ez azt bizonyítja, hogy ha már meg is avult a' legény, fiatal a' lelke 's a' szép új korméltányolni tudja, 's innen ön a' 2-ik tartalék zászlóaljnál a' szép majns 1-ső napjától számítandó rang- és illetménynyel százados. Ön nyert, én vesztettem; mert elvesztettem egy agg de fiatal lelkű vitézt; hanem én még is kívánok magammal kibékülni 's károm daczára is kívánom, hogy a' sors késő időkig engedje ily nyereséget élvezhetni. — Zászlóaljunknál hovahamarább a' még hijánzó 2 század alakulandó 's akkor ha önnek is úgy fog tetszeni, valami módon ismét velünk lehet. Borgó-prund april. 12-én 1849. barátja

Sándor, őrnagy

Ehez nem kell commentár!

Vályi, r. l.

Besztercze vidékének folyó hó 15-én követválasztó gyűlése volt. Mielőtt azonban kimondanám, hogy kik választódtak el a' díszes követi pályára, egy pár sort irok előzményül. — Mikor a' Pestre kiküldendő követválasztás történt, erőszak és ármány Stábriger és Soltést választá meg. Soltést, kit a' képviselőház már esmer; ki nem valami nagy ész és mivelt sziv. Stábrigert, ki Szébenből, a' mint tudva van, Brassóba is elment bujtotgatni. Ki ha nem jó haza Beszterczére, Beszterczevidéke soha a' reactio aljas eszközévé magát le nem aljasítá; mert hisz Weis 's az ittlevő több civilisált szász egyének által a' nép korán capacitálva volt, hogy a' magyar mozgalmak neki is üdvet

adnak, és min az, különösen a' tized eltörlésén igen is lélekből örvendett. De hogy mit tett aztán Stäbriger, minthogy reményünk van, hogy utána 's czinkos társai után kellő nyomozás fog történni, ha bár ő setét öntudata rémes lidérczétől Bukovinába üldözetten bolyg is; itt csak arról szölok még, hogy Stäbriger Weisot innepélyesen hazaárulónak (?) protocolláltatta; a' honnan most a' követség elvállalásának szilárdon ellene mondott. 'S így lettek követekké Lang Dani és Wittstock Károly. Kikben azonban szinte a' civilisatio barátira ismerünk. Adja isten, hogy tudatunk ne csaljon, öök pedig legyenek elég erősek a' szász nemzet 's közös édes hazánk érdekét felfogva, annak leendő magas üdvére munkálhatásban kellőleg részt venni.

De miután a' követválasztás megtörtént, o-hajtva várja e' vidék, hogy hova hamarabb törtéjen meg a' városi mint a' vidéki tisztek törvény értelmében megválasztatása is.

Egyébaránt miután Gál Dani kormány biztos városunkba szerencsésen megérkezett, telyes reményünk van, hogy dolgaink tisztázodni fognak politikai tekintetben is. r. l.

Egyetlen egy, de nagy fontosságú ujdonság.

A' képviselőház april. 14-iki ülésében a' ház egyértelműleg és rendkívüli lelkesedéssel meghatározta: hogy

1-ör Magyarország a' hozzá tartozó részekkel együtt független, szabad, önálló status.

2 or. A' hitszegő habsburg-lotharingi ház a' Magyarországoni uralkodástól, Magyarországhozzi jogaitól megfosztottnak, — Magyarországból örök időkre száműzöttnek nyilvánittatik.

3-or. Magyarország a' Európa népei, főleg az eddig vele egy fejedelem alatt álló népek iránt békés, barátságos indulatát nyilatkoztatja; egyszersmind elhatározza, hogy a' magyar nemzet felett határozni egyedül a' nemzetnek van joga.

4-szer. Mig az ország kormány-formája a' nemzet által elhatározottatik, ideiglenes rendszeres és felelős kormány alkottatik.

A' ház hasonló lelkesedéssel **Kossuth**

Lajost nevezte ki kormányelnökül 's bizta meg ministerium alakításal.

E' határozatokat ugyanazon nap a' felsőház is egyhangulag magáévé tette.

(2) Kolozsvártt a' majorok között egy 1192% □ ői kiterjedésű szép nagy két nczára járó major és kert eladó, tágas udvarán van három szoba, egy konyha, egy pincze, kút, 's mivel egy részbe a' nagy szamosra rug, mind fürdőház alkalmazására, mind pálinka főzésre alkalmas kertje, szép termő gyümölcsfákkal, tágas és trágyás veteményező helylyel és kúttal bir; ki tehát az irt jószágot megvenni, kívánná, a' vétel kedvező feltételei iránt értekeződhetik szolgabíró Risányi János ural b. magyarutczában 429. szám alatti háznál. (2)

(1) Négy lóra való hámok találhatók kolozsvártt b. Hidutsza 293. sz. alatti háznál. (1)

KÖZHIRRÉTÉTEL

(2) Gr. Toldalagi Er'sébeth özv. Kendefi Lászlóné, Kolo's megyei Mező-őri udvarából, egy három éves 15 markos, igen szép piros pej kancza csikó, és két darab egy éves kancza csikók, melyek közül egyik hasonlólag piros pej, homlokán nagy fehér csillaggal, a' másik szürkéségre hajló fekete pej, folyó-1849-ik év mult mártius hava 30-án elbodorogván; ki azokat meg találna szives bizodalommal keretik, miszerént arról kárvalott grofnöt akár az illető tisztség, akár ujság, akár a' kolozsvári posta útján kolozsvárra rögtön tudósítani sziveskedjék. (3)

(2) Küküllőmegyében Sárdon, Segesvár közelében, vagyon egy haszonbérbe kiadó jószág, kinek szándéka volna hozzá szollani, jelentse magát vagy ottan helyben- vagy Kolozsvártt belső középutczában 496-dik szám alatt. (3)

(3) Kolozsmegyében Fejérdén egy rész jószág, mely egy belső telekből, és külső kaszállókból, jól mivel 's nagyrészt bévetett szántóföldekből áll, a' gazdasági épületekkel, szerszámokkal, négy héres ökrökkel és más marhákkal együtt, f. évi Szentgyörgy naptól kezdve hat egymásután következő évekre haszonbérbe kiadó. Egyezkedhetni iránta a' tulajdonossal, külső tordautczában a' nagy temetővel szembeni soron levő b. Bánfi L. fele ház felső emeletében. (3)

(1) A' nagy-enyedi gyilkolás alkalmával, Zsigmond Elek nevű fiam eltévedett, ki is élet idejére nézve 8. év-s, szöke piros, köpczös, széles mejjú, nagy kiderült homloku, nagy kék szemű, korához képest nagyon komor, midőn valakivel beszél merően szembe néz; ki az irt gyermek hollétéről valamit tudna, vagy valahol reá ismerne, sziveskedjék közölni a' „Honvéd“ szerkesztőségével. (3)

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

A' „Honvéd“ félévi díja 6 ft. egy havi 1 ft. 10 kr. p. Egyes példányok ára 6 kr. váltóban. Előfizethetni Kolozsvártt a' szerkesztő szállásán (b. kiralyutcza 21 szám) vagy a' kiadó hivatalban b. farkasutcza 52 szám) Vidéken a' Kolozsvári Híradó volt előfizetésgyűjtőinél és azon postahivataloknál, honnan a' pénz és megrendelés elszállítása biztosan történhetik.

Szerkesztő és saját betűvel nyomatja **Ocsvai Ferencz.**